

VČELÍ CHLIEB – PEĽ alebo kľúč k záhade Turínskeho plátna

„Je jar. Z neviditeľných divokých pláni za zelenou stenou prináša vektor žltý medový peľ nejakých kvetov. Ten sladký peľ vysušá pery-človek si po nich musí každú chvíľu prejsť jazykom - a tak všetky ženy majú lákavé sladké pery“.

Jevojenij J. Zamiatin (1884–1937)

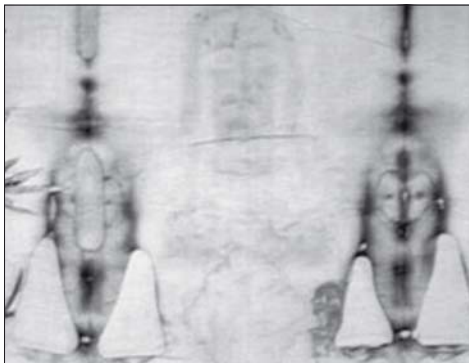
Dnešní alergici nie sú nejako nadšení závanmi jarného vetra, ktorý roznáša najrozličnejšie druhy peľov. Kto však vie, z čoho bol ten Zamiatinov? Alergikom je však jedno akej farby, akého pôvodu je ten či onen peľ. Len aby im neškodil. Včelám to nie je vôbec jedno. Podobne ako ľudom keď si vyberajú chlieb- čierny, biely, zemiakový, rascový. Včely vedia, že je pre ne najvýživnejší peľ z púpavy, hrúšiek, jabloní, jedlých gaštanov a pod. Ibaže na jar ničím nepohrdnú, ale priam zveľebujú peľ z liesok, vrby, rakýta a topoľov. V máji aj borovicový a smrekový, hoci patrí k tým „hladovým“ peľom, málo výdatným a ťažko stráviteľným. V neskorom lete je to snečnicový, a po ňom vresový.

Peľ je nenahraditeľný včelí chlieb. Jedno včelstvo (jeden úl) spotrebuje za rok 25 – 50 kg peľu. Na naplnenie jednej stavebnej bunky peľom treba 20 donášok peľu. Z toho sa dajú vyživíť dva zárodky. Ak si uvedomíme, že peľ sú mikroskopické čiastočky (0,010-0,100 mm), teda vlastne prach škodiaci alergikom, ale nevyhnutný pre rozvoj včiel (to je ten krásny paradox prírody- čo jednému škodí, druhému oso-ží) pochopíme jeho význam pre včely. Bez peľu sa neaktivujú hltanové žľazy včiel, čiže nie sú spôsobilé tvoriť materskú kašičku, ktorú potrebujú na svoj vývoj nielen včelie kráľovné, ale aj obyčajný proletariát- včely robotnice. O trídoch nehovoriac, o tých bude osobitná reč – nevyhnutná v dnešnom prefeminizovanom svete.

Práca včiel na vytváraní peľových zásob sa nekončí tým, že včely donesú do úľa na tzv. obnôzkach (v košíčkoch umiestnených na 3. páre nôh) svoj peľový úľovok a uložia ho v bunkách. Spravidla už iné včely ho musia udláviť (ako dobrí gazdovia kapustu), dôkladne zakonzervovať medom, musia v ňom prebhnúť určité chemické procesy, aby sa zachovali jeho bielkovinové podstaty a zároveň aby bol pre včely stráviteľnejší. Zasluhou svojich šťastných? Nešťastných? Predchodkyň 5-6 týždňových letných včiel, ale aj vlastným pričinením žijú zimné včely 5-6 mesiacov. V jeseni si vytvárajú v tele životodarné peľové zásoby, aby prekonali zimu. Nespia v noci, nespia v zime, nespia nikdy. To, čo nevydrží človek, musia vydržať včely. S peľom sa nestretávame len v bežnom živote, ale aj vo vážnych vedeckých sporoch. Napríklad pri záhade pôvodu Turínskeho plátna Santa Sidone. Tam polemizujú a aj vedci, ktorých tituly a hodnosti pri ich menách, by sa nezmenšili do jedného riadku.

Na plátno, do ktorého bol vraj zabalený mŕtvy Kristus a na ktorom sa dodnes zachovali krvavé obrysy mužského tela, najmä tváre, experti zistili aj niekoľko desiatok peľových zrníek, a tie majú schopnosť zachovať sa a pretrvať nezmenené aj celé tisícročia. Dnešní vedci, vybavení najnovším arzenálom biologických, fyzikálnych, chemických, atómových, a iných prístrojov môžu určiť pôvod jednotlivých peľových zrníček. A tak vedci zistili, že niektoré peľové zrnká sú zo severného Talianska, iné z Francúzska a sedem z oblasti Mŕtveho mora. Pre niekoho je to rozhodujúci dôkaz pravosti Turínskeho plátna. Pre niekoho dôvod na otázku- ako a kedy sa na Kristov rubáš tie peľové zrnká dostali? Odpovede sa nedecká, lebo veľkí vedci budú mlčať a nám veriacim stačí viera.

*Z knihy Milana Ferku Človek a včely (1929–2010)
spracoval Alexander Čelko, Považská Bystrica*